

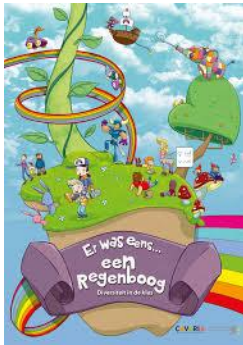
SELECTIELIJST

Seksuele diversiteit – genderdiversiteit

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Educatief materiaal.....	3
Achtergrondinformatie.....	14

Educatief materiaal

Er was eens... een regenboog : diversiteit in de klas / Poelman. - Gent: Cavaria, 2013.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 erwa

Deze educatieve map is ontwikkeld voor het lager onderwijs en bevat heel wat informatie, tips en kant en klare methodieken om kinderen in het lager onderwijs kennis te laten maken met genderdiversiteit en seksuele identiteit. De map bevat 2 onderdelen. Deel 1 geeft de leerkracht basisinformatie over hoe je kan werken aan een open schoolklimaat. Hierin staan praktische tips en voorbeelden. Deel 2 bevat 9 uitgewerkte methodieken voor kinderen vanaf 6 tot en met 12 jaar. Een derde deel bevat alle bijlagen die je nodig hebt bij de methodieken. De bijlagen kunnen ook gedownload worden. Achteraan vind je een overzicht van relevant educatief materiaal en nuttige organisaties.

Holebipioniers : drie methodieken voor het holebi- en transgenderthema in de laatste graad van het secundair onderwijs /

Het Roze Huis - çavaria. - Antwerpen: Het Roze Huis, [s.a.]. - 17 p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 1.2 hole

Via een erfgoedproject ging het Roze Huis - çavaria op zoek naar de pioniers in de holebibeweging en het verhaal van de geschiedenis van holebi's in Vlaanderen. Het resultaat van het project is een website waar de geschiedenis aan de hand van getuigenissen terug tot leven komt en in klasverband besproken kan worden via een aantal educatieve methodieken. Er wordt ook specifiek ingegaan op de rol die vrouwen gespeeld hebben, wat de mogelijkheid biedt om de emancipatorische strijd van vrouwen in de klas aan bod te laten komen. Het eerste deel van deze publicatie omvat een handige leidraad voor leerkrachten en vormingswerkers om met het thema in de klas aan de slag te gaan. Tips omtrent aanpak, opstelling, verloop, etc. bieden houvast. Deel twee biedt drie verschillende methodieken waarbij één tot drie lessen aan het holebithema kan gewijd worden. De fragmenten en informatie waarnaar verwezen wordt, zijn terug te vinden op de website holebipioniers.be.

Samen anders / Denzel, van; Driel, van; Vondel. - Utrecht: Movisie, 2014.

- mapje met handleiding (1 A4), 86 gekleurde kaartjes (14 gele, 10 blauwe, 16 oranje, 16 groene, 16 roze, 14 paarse + van elke kleur 2 blanco kaartjes), 3 kaartjes 'stop' en 3 kaartjes 'respect'

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.1 same

Het spel 'Samen Anders' werd ontwikkeld door drie studenten in het kader van hun afstudeeronderzoek "Het gaat niet over seks: een onderzoek naar seksuele diversiteit in de jeugdhulpverlening". Het is een diversiteitsspel voor jongeren en groepswerkers in de jeugdhulpverlening. Met dit stellingenspel kunnen jongeren spelenderwijs nadenken en van gedachten wisselen over verschillende diversiteitsthema's. De spelers worden uitgenodigd hun mening te geven en op

elkaars mening te reageren. De stellingen gaan over cultuur, liefde, religie, klasse, gender en hulpverlening.

Voice OUT Toolkit : NISO project - het tegengaan van homofobie door middel van actief burgerschap en media educatie / Dumon; Gillespie; Spreutels. - [S.l.]: NISO consortium, 2012. - 140 p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.1 voic

Het NISO project had als doel kennis en begrip van mensenrechten bij leerlingen te bevorderen, met speciale aandacht voor seksuele oriëntatie. Deze handleiding beschrijft verschillende methodieken die doorheen het tweejarig project gebruikt zijn en is opgedeeld in 7 verschillende hoofdstukken. Elk hoofdstuk behandelt een specifiek thema: ijsbrekers, identiteit, LHBT, voice OUT, mensenrechten educatie, media educatie, multimedia voor beginners. Per thema vind je verschillende methodieken die zo zijn opgesteld dat je meteen weet welke materialen je nodig hebt en welke doelstellingen je bereikt. Het materiaal is printklaar gemaakt. Het werken met deze toolkit in het secundair onderwijs voldoet meteen aan enkele VOETen.

Actie voor onze roze juf! / Kaathoven, van. - Amsterdam: Niño / SWP, 2010. - 106 p.. - ISBN: 978-90-8560-583-6

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.2 acti

Dit boek bestaat uit twee delen. Deel een is het verhaal over juf Ieke, een invaljuf in het zesde leerjaar (groep 8) van de basisschool. Een aantal ouders verzetten zich tegen haar aanstelling als vaste leerkracht omdat ze lesbisch is. De leerlingen zetten een actie op touw om hun leuke juf te behouden. In het tweede deel van het boek staat informatie over homo- en lesbo-ouders en donorvaders. Die is bedoeld voor kinderen met zulke ouders én voor kinderen die nieuwsgierig zijn naar deze gezinsvormen. In deel twee vertellen kinderen openhartig over hun leven met 'roze ouders'. Daarnaast worden vooroordelen over homo's ontkracht en is er een woordenlijstje met uitleg opgenomen.

Bank vooruit! Op naar een holebivriendelijke school / Dumon; VanLeirberghe; Stessens. - Gent: Cavaria, 2009. - 62 p., spelbord SchaaP Vooruit

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 bank ; WEL 3.2 bank

Een holebivriendelijke school komt iedereen ten goede, niet alleen holebileerlingen of -personeel. Het is een veilige en aangename plek voor iedereen. Deze map biedt handvatten om je school holebivriendelijk te maken, of je nu leerkracht, directeur, leerlingenbegeleider of docent lerarenopleiding bent. Bank vooruit! is opgevat als een handig instrument dat snel en eenvoudig wegwijs wil maken in het holebithema en de mogelijkheden die het biedt. Deel een van de map geeft algemene informatie. Je komt te weten waarom het thema relevant is op school, wat de kenmerken zijn van een school waar alle kinderen zich goed voelen. Daarnaast krijg je tips over je positie als leerkracht en enkele aandachtspunten voor je les- of vormingspraktijk. Deel 2 en deel 3 bieden een aantal uitgewerkte, kant-en-klare

lesmethodieken voor de eerste, tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Achteraan in de map vind je alle bronnen terug en word je doorverwezen naar andere diensten en organisaties.

Homoseksualiteit bespreekbaar maken onder jongeren [toolkit]

/ Koops. - Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, 2014. - veelv. gepag.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 homo

Deze toolkit is bedoeld voor jongerenwerkers die homoseksualiteit bespreekbaar willen maken in hun contact met jongeren met als doel weerstand tegen homoseksualiteit te verminderen en bij te dragen aan het vergroten van de tolerantie voor homoseksualiteit. In de toolkit zijn werkvormen opgenomen die specifiek gericht zijn

op de doelgroep jongeren en die deels door jongerenwerkers eerder succesvol gebruikt zijn bij het bespreekbaar maken van homoseksualiteit.

Mijn zus Zahra : of hoe ik mijn vader wilde veranderen in 52 minuten / Choua. - [S.l.]: Lychee

Films, 2006. - dvd (52 min.); lesbief

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 mijn

De holebiseksualiteit van Zahra Choua zorgt voor heel wat opschudding in haar Marokkaanse gezin. Haar ouders zijn niet echt gelukkig met het feit dat hun dochter op meisjes valt. Saddy Choua vertelt in haar

film het verhaal van haar lesbische zus en de manier waarop haar gezin op Zahra's holebiseksualiteit reageert. Gesprekken met Zahra, haar ouders en andere holebi's met een allochtone achtergrond worden in de film tot een boeiend geheel verweven. De lesbief bij de documentaire besteedt aandacht aan het thema holebi's met een allochtone achtergrond en aan filmtechnische aspecten.

RAINBOW : rights against intolerance - building an open-minded world / [s.n.]. - [S.l.]:

Europese Unie, 2012. - dvd, boekje

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 rain ;

Het RAINBOW-project verbindt Europese holebi en trans (LHBT) verenigingen, scholen en media professionals om de rechten van kinderen en jongeren op hun seksuele en genderidentiteit te

promoten. Dit leermiddel is bedoeld voor leerkrachten die les geven aan leerlingen van 6 tot 16 jaar. Het bestaat uit een DVD met 9 korte films (van 3 tot 17 min.) met een handleiding en online lesmateriaal. De films geven voorbeelden, en een manier van kijken naar de wereld, om oplossingen te bieden voor elk individu. De begeleidende brochure bevat een synopsis van elke film en geeft aan voor welke leeftijden de film geschikt is. De brochure en de website bieden een uitgebreid aantal klassikale oefeningen die optioneel kunnen ingezet worden,

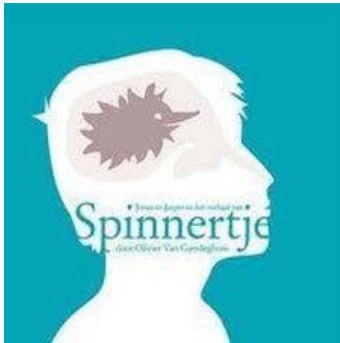
naargelang de beschikbare tijd en/of de leerlingengroep. Je vindt het online lesmateriaal via de sectie 'study guide' op de cd-rom.

Silent stories : four people, three continents, one dream / Vuylsteke; Phlypo. - Brussel: Clin D'Oeil Films, 2011. - dvd (52 min.), educatieve fiche (7 p.)

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 sile ;

Silent Stories is een poëtisch portret van twee mannen en twee vrouwen uit Dakar, Algiers, Conakry en Bagdad, die omwille van hun seksuele identiteit verplicht waren hun land te verlaten. Deze film gaat niet alleen over de pijn en het verdriet die hiermee gepaard gaan, maar ook over de hoop waarmee het onbekende en de kleuren van de toekomst worden afgetast. Met de educatieve fiche voor de derde graad secundair onderwijs kan je de documentaire bespreken in de klas en leerlingen laten reflecteren over holebi- en transgenderrechten wereldwijd. Je krijgt hiervoor de nodige methodieken en heel wat tips.

Spinnertje / Schepper, De; Gierdeghom, Van; Velde, Van de. - Sint-Andries: Provinciebestuur West-Vlaanderen, 2008. - dvd, 2 boekjes 'Jonas en Jasper en het verhaal van Spinnertje' [20 p.] en [31 p.], poster, werkmap (35 p.). - ISBN: 978-90-812773-5-8. - ISBN: 978-90-812773-1-0

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 spin

Dit educatief pakket voor de lagere school behandelt het thema holebiseksualiteit. Het pakket bestaat uit twee versies van het prentenboek 'Jonas en Jasper en het verhaal van Spinnertje', de Spinnertje werkmap, een dvd en de kaft van het boek in posterformaat. De werkmap bevat 8 kant en klare lessen en 13 werkbladen. Aan de hand van het verhaal behandelen de lessen de onderwerpen diversiteit, gender, lichaam, gevoelens, verliefdheid en holebiseksualiteit. De dvd bevat een afbeelding van de kaft van het boek, de voorgelezen versie van het verhaal, informatie over het educatieve project en een videofragment over leven in een ander land dat eventueel aansluitend bij één van de lessen kan gebruikt worden.

Weetewa... ge zijt mijn stereotype niet : het educatief pakket / Verhetsel; Degryse; Bie, De. - Antwerpen:

Sensoa, 2014. - 42 p. + 12 werkbladen

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 weet

Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.4 weet

Dit is een educatief pakket over genderstereotypen en homofobie. Het is bedoeld om met jongeren (vanaf 14 jaar) in verschillende settings (onderwijs, jeugdwerk en andere) over genderrollen en diversiteit te spreken.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van sociale media. Op die manier leren jongeren omgaan met sociale media als bron van nieuws en socialisatie en als activisme-instrument. Je vindt in dit

pakket achtergrondinformatie, tips en methodieken om een gesprek in te leiden, te stofferen en te evalueren.

Zet 't op de agenda [waaier] / Verhagen; Gay&School; Faber. - Utrecht: APS, 2011. - waaier [13] p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 zett

Zet 't op de agenda is erop gericht om leerlingen in het secundair onderwijs gedurende hun hele schoolperiode vaker op een 'kleine' manier in contact te brengen met het onderwerp homoseksualiteit. Het onderwerp kan geïntegreerd worden in elk schoolvak. In de les aardrijkskunde kan bijvoorbeeld onderzocht worden of de wetten en gebruiken rond homoseksualiteit wereldwijd gelden, in de les p.o. kan de beeldtaal van de homobeweging aan bod komen, en in de les wiskunde kan op basis van de statistieken het aantal homoseksuele leerlingen op school berekend worden. Gay&School heeft voor diverse vakken dit soort lessuggesties uitgewerkt. Ze zijn gratis te downloaden, en een select aanbod werd verzameld in deze kleurige waaier. De waaier kan ter inspiratie van de leerkrachten worden neergelegd in de lerarenkamer of daar worden opgehangen aan het prikbord. De gratis waaier kan besteld worden bij gay-and-school@aps.nl.

Zij en zij en hij en hij: lessuggesties bij boeken over holebi's: kleuteronderwijs, lager onderwijs, secundair onderwijs / Pilchart. - Antwerpen: Leesweb vzw, 2004. - 80 p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.4 zije ; WEL 3.2 zije

Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.4 zije

Het onderwerp holebi's maakt deel uit van de leerplannen en wordt meestal aangekaart in de lessen zedenleer of godsdienst. Deze lesmap wil het onderwerp benaderen vanuit de invalshoek literatuur. Het thema wordt zo minder aangebracht als een 'probleem' of als een feit waaraan een les(senreeks) moet gewijd worden, wél als een onderwerp dat in een boek staat en dat de moeite vormt om op in te gaan. De map presenteert uitgebreide lessuggesties voor alle leerlingen van kleuter-, lager en secundair onderwijs. Het uitgangspunt van de lessen is een boek, en voor de derde graad van het secundair onderwijs een film.

Héholebi : tips voor leerlingen tegen fobie / Empowerment, kenniscentrum diversiteit in het onderwijs. - Amsterdam: Edudivers, 2010. - [24] p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.5 heho

De teksten in dit boekje zijn bedacht door Amsterdamse scholieren nadat ze overlegden over hoe ze kunnen helpen bij het tegengaan van homofobie op school. Het boekje bevat tips over hoe je alle fobie - de schrik van homo's voor hetero's en de schrik van hetero's voor homo's - kunt aanpakken op school.

Open up : gespreksstarter kaartspel / NJR. - Utrecht: NJR, 2011. - 15 kaarten + kaart met speluitleg in metalen doosje

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.5 open

De campagne Open Up liep van 2009 tot 2011 in Nederland en was bedoeld om seksuele

diversiteit bij jongeren bespreekbaar te maken door hen te confronteren met hun eigen ideeën en gedrag. Open Up bestond onder meer uit een website, filmpjes en deze gespreksstarter. Op de kaarten staan grappige en serieuze vragen over hoe tolerant mensen zijn. De 14 vragen zijn verdeeld in 4 categorieën: relaties, persoonlijkheid, seksuele identiteit en tolerantie/vooroordelen.

Respect 2get = 2give : docentenhandleiding voor de behandeling van de thema's identiteit, discriminatie en homoseksualiteit in het vmbo, speciaal voor jongeren die respect eisen maar nog niet altijd geven / Koppers; Bijsterveldt, van; Dankmeijer. - Amsterdam: Empowerment Lifestyle Services, 2009. - 23 p.

Vindplaats Antwerpen: WBE 5.3.5 resp

In deze handleiding worden twee opties uitgewerkt om homoseksualiteit bespreekbaar te maken in jongerengroepen en ervoor te zorgen dat er positiever met homoseksualiteit wordt omgegaan. De directe variant heeft het thema homoseksualiteit expliciet als insteek. Deze is geschikt voor jongeren die vooroordelen hebben tegen homoseksualiteit maar geen bezwaar hebben tegen het expliciet bespreken ervan. De meer indirecte variant is uitgebreider uitgewerkt, geeft meer informatie en is meer geschikt voor groepen waarin het thema homoseksualiteit te beladen is om aan het begin van de les of als apart thema aan de orde te stellen. In deze methode begint de les met de ervaringen van de leerlingen zelf met respect en identiteit. Van daaruit wordt de link gemaakt met discriminatie en vervolgens naar (eigen) verantwoordelijkheid. Wanneer de hele methode is doorlopen, kunnen de volgende conclusies met de leerlingen worden getrokken: ieders identiteit is uniek, zelfs wanneer je tot een bepaalde groep behoort; homoseksualiteit is een onderdeel van iemands identiteit en is er naast andere kenmerken waarvoor je misschien wel respect kunt opbrengen.

Gewoon homo op de basisschool : een veilige school voor iedereen! / Visser; Verhagen. - Utrecht:

Gay&School, 2013. - 30 p.

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.2 gewo

Voor alle kinderen is het belangrijk dat er op de basisschool al aandacht besteed wordt aan (seksuele) diversiteit. Zodat iedereen leert dat seksuele diversiteit er 'gewoon' bij hoort. Dat deze is ingebed in de cultuur, het beleid en het gedrag van medewerkers en leerlingen. Deze brochure biedt praktische handreikingen om seksuele diversiteit zichtbaar en bespreekbaar te maken, in de school, in de les en in de zorgstructuur.

De Ruben les : voorlichting tegen homopesten

/ Dankmeijer; Verhoeven; Hulst, van der. - Amsterdam: Edudivers, 2012. - docentenhandleiding (19 p.); grote poster; schooltermometer; dvd met kortfilm en videoclip(10 min.)

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.1.6 rube

De kortfilm Ruben vertelt het drama van de 15-jarige Ruben die wordt gepest omdat hij homo is. Als de jongen met wie hij voor het eerst zoent het toch allemaal te eng vindt, en Ruben ook nog eens in elkaar wordt geslagen omdat de kus gefotografeerd en verspreid werd op school, wil hij uit het leven stappen. Bij de film werd een 45 of 90 minuten durende les ontwikkeld voor het secundair onderwijs. De les richt zich op gedrag. Het hoofddoel is om leerlingen het voornemen te laten maken om jongeren niet (meer) te pesten omdat ze homo, lesbisch, biseksueel of transgender zijn of zo overkomen. Na het bekijken en bespreken van de film doen de leerlingen een inlevingsoefening, gevolgd door het invullen en nabespreken van een schoolthermometer. Daarna volgt een brainstorm tegen pesten met een verkiezing van de top 3 van maatregelen tegen pesten. Aan het einde van de les kunnen de leerlingen een poster met een anti-pestcontract tekenen die eventueel kan worden opgehangen in de klas.

Alles wat je altijd al wilde weten over holebi's : maar nooit durfde vragen / Bambust; Mills; Roover, De. - Brussel: Gelijke Kansen in Vlaanderen, 2013. - 47 p.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 alle

Deze brochure richt zich naar iedereen - ongeacht zijn of haar seksuele voorkeur - die meer wil weten over holebiseksualiteit. Juiste informatie is immers belangrijk: het neemt vooroordelen en twijfels weg, en maakt dit thema bespreekbaar. De brochure neemt holebi's en genderidentiteit onder de loep, geeft advies rond 'uit de kast komen', bevat een kaart die de situatie toont van holebi's wereldwijd anno 2013,... Uiteraard vind je ook links naar nuttige organisaties en verdere informatie. De brochure is zowel in het Nederlands als in het Engels beschikbaar.

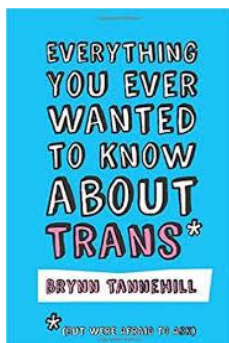

Everything you always wanted to know about LGB's : but were afraid to ask / Bambust; Mills; Roover, De. - Brussel: Gelijke Kansen in Vlaanderen, 2016. - 47 p.

Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.4 alle

Deze brochure richt zich naar iedereen - ongeacht zijn of haar seksuele voorkeur - die meer wil weten over holebiseksualiteit. Juiste informatie is immers belangrijk: het neemt vooroordelen en twijfels weg, en maakt dit thema bespreekbaar. De brochure neemt holebi's en genderidentiteit onder de loep, geeft advies rond 'uit de kast komen', bevat een kaart die de situatie toont van holebi's wereldwijd anno 2016,... Uiteraard vind je

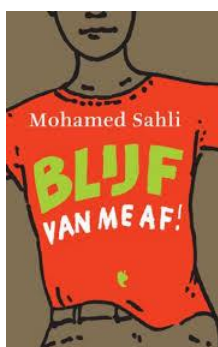
ook links naar nuttige organisaties en verdere informatie. De brochure is zowel in het Nederlands als in het Engels beschikbaar.

Everything you always wanted to know about trans people : but were afraid to ask / Bambust; Mills; Rover, De; Leirberghe, Van; Homans, Liesbeth; Borghs. - Brussel: Gelijke Kansen in Vlaanderen, 2016. - 47 p.. - ISBN: D/2013/3241/223

Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.4 alle

Deze brochure probeert helderheid te scheppen in de zeer complexe materie van transgender en gender, maar ook taboes te doorbreken en praktische informatie te geven. De brochure rekent af met clichés: niet alle transseksuelen willen een volledige sekseveranderende operatie, niet alle travestieten zijn per definitie homo, niet alle meisjes die ridder spelen in de plaats van prinses willen later ook een jongetje worden. Met verwijzingen naar verdere informatie en nuttige organisaties.

Blijf van me af! / Sahli. - Amsterdam: Pimento, 2009. - 78 p.. - ISBN: 978-90-499-2362-4

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 blij

De dertienjarige Ali komt bebloed thuis van de schoolreis. Zijn moeder dringt aan en na wat aarzelen vertelt hij het ganse relaas. De auteur boort een groot taboe aan (homoseksualiteit onder Islamitische jongeren) en verwerkte het in een gemakkelijk leesbaar verhaal dat de chronologie volgt van een dagje uit met de school. Het verhaal geeft stof tot discussie rond verdraagzaamheid en begrip voor andersdenkenden en -voelenden.

Carrouselspel / Sluis, van der. - Utrecht: Rutgers Nisso Groep, 2006.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 carr

Het carrouselspel is heel geschikt om in (multiculturele) groepen jongeren onderwerpen op het gebied van seksualiteit en relaties aan te "kaarten". Het doel van het spel is jongeren (13 tot 21 jaar) met elkaar te laten praten over seks en relaties. Het spel bevat 100 kaarten met de categorieën: algemeen, stel-je-voor, seksualiteit, multiculturele relaties, homoseksualiteit en seksueel geweld

Toolkit Echte liefde : voorlichting over seksuele diversiteit voor leerlingen van VO en MBO / Alfa College. - Groningen: Stichting LGBT, 2012. - draaiboek (veelv. gepag.), dvd (35 min.)

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 echt

Deze toolkit biedt materiaal om seksuele diversiteit op school bespreekbaar te maken en te bereiken dat studenten respectvol omgaan met leeftijdsgenoten die een andere seksuele geaardheid hebben. De toolkit bestaat uit een draaiboek en een dvd. Op de dvd staat een theatervoorstelling gemaakt door en voor jongeren. Het draaiboek bestaat uit verschillende onderdelen. Eerst worden de randvoorwaarden voorafgaand aan het project besproken en de manier waarop de school ouders/verzorgers en de pers kan informeren. Daarna vind je twee keuzemodules: de digitale tolerantie-vragenlijst en de theatervoorstelling 'Echte Liefde' met

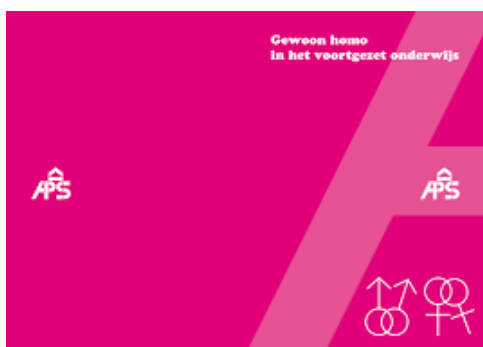
aanwijzingen voor de organisatie en uitvoering ervan. Als de theatervoorstelling niet wordt uitgevoerd, kan deze op de dvd bekeken worden. Het draaiboek bevat evaluatievragen bij het theater. Een ander onderdeel is het organiseren van een informatiemarkt met organisaties die werken rond het thema LGBT. Verder biedt het draaiboek tips en ideeën voor de nabespreking met leerlingen en om de afkeer van homoseksualiteit bij jongeren te verminderen. Tenslotte lees je hoe je seksuele diversiteit aan bod kan laten komen binnen een themadag Respect en krijg je voorbeelden van workshops om tolerantie t.a.v. seksuele diversiteit in te bedden in de schoolorganisaties.

Gender in de blender : educatief pakket over genderdiversiteit en transgender / Frans; Motmans; Steen, Van der. - Leuven: Dienst diversiteit en gelijke kansen Provincie Vlaams-Brabant, 2014.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 gend ; WBE 5.3.4 gend
Vindplaats Turnhout: WBE 5.3.4 gend ; WEL 3.2 gend

'Gender in de blender' is een project voor het secundair onderwijs over gender en omgaan met diversiteit. Het uitgangspunt is dat elk individu een combinatie is van verschillende genderaspecten: sekse, culturele invloed, seksuele oriëntatie en psychologische beleving. De invalshoek heeft oog voor de individuele verschillen binnen de categorieën man en vrouw. Stereotypering wordt vermeden en stigmatisering bestreden. Met dit educatief pakket kunnen leerkrachten in het secundair onderwijs werken aan verdraagzaamheid en openheid vanuit een respectvolle en zelfbewuste houding. De bundel bevat 23 oefeningen waaruit de leerkracht kan kiezen naargelang de doelstelling (informatie of zelfreflectie?), de doelgroep (ASO, TSO, BSO, multiculturele klas...) en de context. Een overzichtstabel geeft een aanduiding van de moeilijkheidsgraad, mogelijke toepassing in multiculturele klassen en gebruik van visueel materiaal. Deze map beperkt zich tot het klaslokaal, maar op de website [genderindeblender](http://genderindeblender.be) staan tips voor een genderneutrale en holebivriendelijke school, evenals praktijkvoorbeelden van een goed diversiteitsbeleid. Deze website is ook bedoeld om jongeren (en volwassenen) verder te informeren over genderidentiteit en transgender. Op de website kan je de Engelse versie en de pdf van deze geactualiseerde map anno 2014 downloaden.

Gewoon homo in het voortgezet onderwijs : een veilige school voor iedereen! / Visser; Verhagen. - Utrecht: Gay&School, 2013. - 35 p.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 gewo

Pubers zijn zeer gevoelig voor 'anders' zijn. Jongeren die gedrag vertonen dat niet voldoet aan de gendernormen zijn vaker mikpunt van pesterijen. Deze brochure biedt praktische handreikingen om seksuele diversiteit zichtbaar en bespreekbaar te maken, in de school, in de les en in de zorgstructuur. Het boekje neemt aspecten uit het dagdagelijkse schoolleven als uitgangspunt en haakt daarbij aan met suggesties om zowel aan leerlingen, aan ouders en aan collega's de boodschap te geven 'dat seksuele diversiteit gewoon is'.

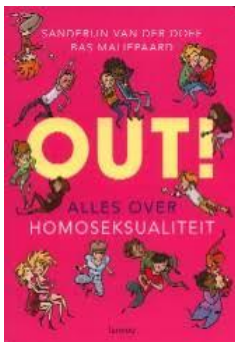
Help! Een homo in de klas : tips voor het organiseren van een dialoog over homoseksualiteit naar aanleiding van de documentaire 'Help! een homo in de klas' / Polak; Zijlstra. - Nederland: De Dialog, 2010. - dvd, handleiding 11 + [5] p. Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 help

In de documentaire Help! een homo in de klas zien we voorlichters in Amsterdam aan het werk. Ze proberen het onderwerp homoseksualiteit bespreekbaar te maken in verschillende klassen van middelbare scholen. Thema's als seksualiteit, geloof, vooroordelen en discriminatie komen onverschrokken aan bod. De documentaire kan op verschillende manieren ingezet worden om het onderwerp homoseksualiteit te bespreken. De handleiding biedt praktische informatie om naar aanleiding van de documentaire een kleine of een grote dialoog te organiseren. Anders dan bij een debat of een discussie worden deelnemers aan een dialoog gestimuleerd om vanuit zichzelf te spreken. Andere belangrijke kenmerken van een dialoog zijn gelijkwaardigheid en wederkerigheid tussen de gesprekspartners.

In the picture / SAMAH. - Amsterdam: Stichting Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers Humanitas (SAMAH), [s.a.].

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 inth

Werkvorm "In the Picture" bestaat uit 20 gelamineerde kleurenfoto's op A4-formaat en een methodiekbeschrijving waarin verschillende wijzen van gebruik worden beschreven. Foto's vormen een ingang om een gesprek over homoseksualiteit te nuanceren. Juist foto's uit het dagelijks leven laten zien dat een homoseksuele relatie niet alleen om seks of sensatie draait. Sleutelwoorden in de serie zijn dan ook, vriendschap, humor, ontspanning, romantiek, gezelligheid, intimiteit, vertrouwen, avontuur en verliefdheid. Voor deze fotoserie zijn 6 homoseksuele stellen (jonge, multiculturele stellen) een dag met de camera gevolgd in hun dagelijkse leven. Door middel van de fotoserie "In te picture" kunnen jonge vluchtelingen met eigen ogen zien dat homoseksualiteit onder alle nationaliteiten voorkomt, onder beide seksen en onder alle beroepsgroepen.

Out! Alles over homoseksualiteit / Doef, van der; Maliepaard; Goede, De. - Tiel: Lannoo, 2007. - 207 p.. - ISBN: 978-90-8568-173-1

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 outa

In Out! vertellen een psychologe/seksuologe en een journalist hoe het is wanneer je homoseksueel bent of bi. Ze schrijven over de leuke dingen: verliefd zijn, zoenen, daten, relaties en seks. Maar ook over alles wat je onzeker kan maken: hoe weet je eigenlijk of je homoseksueel bent? Hoe vertel je het aan de buitenwereld? Hoe kom je in contact met andere homojongeren? En hoe zit dat met die aparte homowereld? Homojongeren (en twijfelaars) vinden in dit informatieve boek een antwoord op al hun vragen.

Speels met homoheterobi. Kwartet, verfcatch, stadspel & colorclash / Hulin; Vergauwen; e.a.. - Mechelen: Jeugd en Seksualiteit vzw, 2008.. - ISBN: 978-90-76504-00-1

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 spee

'Speels met homoheterobi' is een werkvorm om met laatstejaars secundair onderwijs na te denken en te praten over seksuele diversiteit. Jongeren leren hiermee openstaan voor verschillende meningen en gevoelens en leren een eigen mening vormen en verwoorden. Het spel kan met een kleine of een grote groep mensen worden gespeeld. De handleiding is daarom opgesplitst in 2 delen: enerzijds wordt het kwartet als spel op zich gespeeld met indien gewenst kleine opdrachtjes erbij, anderzijds wordt het kwartet gebruikt als rode draad doorheen grote spelen zoals een verfcatch, een stadspel en een colorclash.

Achtergrondinformatie

Ik wou dat ik dood was : 10 vragen over suïcidepreventie onder lesbische, homo-, bi- en transgenderjongeren / Felten; Boote. -

Utrecht: Movisie, 2012. - 52 p.

Vindplaats Antwerpen: WEL 3.2 ikwo

Onder homo-, lesbische en bi-jongeren is het aantal zelfmoordpogingen vijf keer hoger dan onder hun heteroseksuele leeftijdsgenoten. Ook onder transgenderjongeren lijkt suïcide veel voor te komen. Deze publicatie geeft inzicht in de oorzaken hiervan en helpt de professional om suïcidaal gedrag onder lesbische, homo-, bi- en transgenderjongeren te voorkomen. De publicatie is bedoeld voor alle professionals die met jongeren werken zoals leerlingenbegeleiders, schoolverpleegkundigen, jongerenwerkers, hulpverleners... De handreiking is niet gericht op (langdurige) psychologische begeleiding, maar mogelijk staan er handige tips in voor psychologen of psychiaters.

Mijn geloof en mijn geluk : islamitische meiden en jongens over hun homoseksuele gevoelens / el Kaka; Kursun. - Amsterdam: Schorer

Boeken, 2002. - 189 p.. - ISBN: 90-73341-16-7. - ISBN: 66911404

Vindplaats Antwerpen: ge 05.1 mijn

Moslimjongeren met lesbische of homoseksuele gevoelens kiezen er vaak voor om hun seksuele voorkeur geheim te houden. Uit eerbied voor de familie en uit angst voor verstoting blijven ze 'in de kast'. In dit boek krijgt deze onzichtbare groep een gezicht, doorheen het persoonlijke verhaal van 24 islamitische jongens en meisjes uit Nederland en Vlaanderen. Hoe beleven zij hun lesbische en homoseksuele gevoelens? Hoe geven ze hieraan vorm? Hoe lossen zij het conflict tussen hun godsdienstige en culturele achtergrond en hun gevoelens op? Wat leiden ze voor leven? En hoe reageert hun omgeving als ze uiteindelijk tóch 'uit de kast komen'?

Gender(en) : over de constructie en deconstructie van gender bij

Vlaamse jongeren / Spruyt; Siongers. - Leuven: Acco, 2014. - 346 p.. -

ISBN: 978-90-334-9803-9. - ISBN: 2474524462. - ISBN: 905305484

Vindplaats Antwerpen: ge 05.1 gend

Deze publicatie wijkt in twee punten af van bestaand onderzoek naar gender. Ten eerste gaat het hier over jongeren en ten tweede gaat het duidelijk over het beschrijven van en zoeken naar verklaringen voor genderverschillen. In ander onderzoek met volwassenen ligt de focus dikwijls op genderongelijkheden en hoe deze te verhelpen. Hier ligt dus de klemtoon op het beschrijven van genderverschillen. Het onderzoek naar deze genderverschillen bij Vlaamse jongeren situeert zich rond vier thema's: vrij tijd, onderwijs, politiek en welzijn. Enkele onderwerpen die onder meer aan bod komen zijn: genderverschillen in cultuurparticipatie bij jongeren, genderverschillen in schoolbeleving en studiekeuze, verschillen in politieke participatie en verschillen in seksistische attitudes.

Als ze maar van me afblijven : een onderzoek naar antihomoseksueel geweld in Amsterdam / Buijs; Hekma; Duyvendak; Vlies, Van der; Savenije. - Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009. - 151 p.. - ISBN: 978-90-8964-086-4

Vindplaats Antwerpen: ge 10 alsz

Studie naar de motieven van daders van geweld tegen homo's in Amsterdam. De auteurs presenteren nooit eerder gepubliceerde gegevens over antihomoseksueel geweld. Door het gebruik van citaten uit interviews met daders laten zij overtuigend zien hoe de heersende vooroordelen leiden tot geweld. Zo schetsen zij een boeiend maar verontrustend beeld van de situatie in Amsterdam.

Steeds gewoner, nooit gewoon : acceptatie van homoseksualiteit in Nederland / Keuzenkamp. - Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2010. - 382 p.. - (SCP-publicatie; 2010: 15). - ISBN: 978-90-377-0501-0. - ISBN: 531084233. - ISBN: 645942837

Vindplaats Antwerpen: ge 10 stee

Homoseksualiteit wordt in Nederland steeds gemakkelijker geaccepteerd: vergeleken met andere westerse landen staat de Nederlandse bevolking zelfs het meest positief tegenover homoseksualiteit. Dat neemt niet weg dat er ook hier nog altijd groepen zijn die moeite hebben met homo- en biseksualiteit. En ook niet op alle fronten is men even tolerant. Op basis van informatie uit grootschalige bevolkingsenquêtes en meer diepgaande interviews met heterojongeren geven wij nu een beeld van de houding van de Nederlandse bevolking tegenover homoseksualiteit. Aan homo- en biseksuele mannen en lesbische en biseksuele vrouwen is daarenboven gevraagd in hoeverre zij zich geaccepteerd voelen of mogelijk ook negatieve ervaringen hebben opgedaan in verband met hun seksuele voorkeur. Onder de web-naam Same Feelings is ook uitgebreid onderzoek gedaan naar ervaringen van homojongeren. Tenslotte zijn er interviews gehouden met sleutelpersonen uit vijf minderheidsgroepen: behoudende protestanten en Surinaamse, Marokkaanse, Turkse en Chinese Nederlanders. Hoe wordt er in die kringen omgegaan met homoseksualiteit en is dat in de afgelopen decennia veranderd?

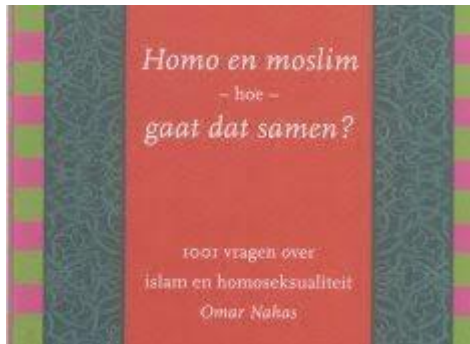

Wel trouwen, niet zoenen : de houding van de Nederlandse bevolking tegenover lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen / Kuyper. - Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2015. - 42 p.. - ISBN: 978-90-377-0742-7

Vindplaats Antwerpen: ge 10 welt

Dit rapport beschrijft op grond van de meest recente en betrouwbare gegevens de houding van de Nederlandse bevolking ten aanzien van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen (LHBT's) en de verschillen met andere landen. De meerderheid van de Nederlandse bevolking heeft geen problemen met LHBT's en Nederland kent in vergelijking met andere landen een tolerant klimaat. Er zijn wel grote verschillen tussen

bevolkingsgroepen in de Nederlandse samenleving. Ook verschilt de houding per onderwerp, zoals gelijke rechten voor LHBT's of de vraag of men met een man of vrouw van doen heeft.

Homo en moslim, hoe gaat dat samen? 1001 vragen over islam en homoseksualiteit / Nahas. - Utrecht: Forum, Instituut voor multiculturele ontwikkeling,, 2005. - 126 p.. - ISBN: 90-5714-146-9. - ISBN: 66654523
Vindplaats Antwerpen: ge 08.2 homo
Vindplaats Turnhout: ge 08.2 homo

Gelovige moslims en moslima's die ontdekken dat ze homoseksuele gevoelens hebben, maken vaak een innerlijk conflict door. Ze worden verscheurd door hun verlangen naar liefde enerzijds en de angst voor religieuze en sociale afwijzing anderzijds. Ze zijn bang dat ze een zonde tegen de islam begaan, in hun omgeving is het onderwerp taboe en uitkomen voor dergelijke gevoelens kan zelfs tot verstoting leiden. Omar Nahas geeft in dit boekje antwoorden op tal van geloofs- en identiteits-vragen voor deze groep. Voor westerse hulpverleners en voorlichters biedt het een goede basiskennis om met de problematiek om te gaan.

Kleur bekennen : infobrochure homo- en transfoob pestgedrag op scholen / Poelman; Bultinck. - Brussel: UNESCO Platform Vlaanderen vzw, 2013. - 14 p.
Vindplaats Antwerpen: ro 3 kleu

Met deze brochure willen Cavaria en Unesco Platform Vlaanderen scholen op weg helpen om actief te werken aan een veilige schoolomgeving waarin holebi en transgender jongeren zich aanvaard voelen en zich net als alle andere leerlingen vrij kunnen ontplooiën. De aard en de gevolgen van homofoob en transfoob pestgedrag worden geschetst en er worden praktische tips aangereikt om dit probleem daadkrachtig aan te pakken.

Mijn meester is een homo / Maaren, van. - Amsterdam: SWP, 2004. - 203 p.. - ISBN: 90-6665-583-6
Vindplaats Antwerpen: ro 3 mijn

'Mijn meester is een homo' is het persoonlijke verslag van een homoseksuele leraar. Van Maaren beschrijft hoe hij tegen de verdrukking in voor zijn geaardheid uitkomt in klassen met moeilijke leerlingen. Zijn openheid en humor maken hem populair bij de leerlingen. Zijn collega's hebben vaak meer moeite met hem. Nieuwe problemen ontstaan als de samenstelling van de klas verandert en hij vooral moslims les moet geven. Ondanks adviezen om er niet meer voor uit te komen, blijft Van Maaren dit doen, aanvankelijk met succes, maar zijn niet aflatende inzet eist zijn tol. 'Mijn meester is een homo' is een in korte hoofdstukken vlot verteld verhaal over een actueel onderwerp dat een bron van inspiratie kan zijn voor anderen die in het onderwijs werkzaam zijn.

De roze draad in veiligheid op school: seksuele diversiteit in een brede aanpak van omgangsvormen: een handreiking voor schoolleiders /

Schouten; Dankmeijer. - Amsterdam: Empowerment Lifestyle Services, 2008. - 48 p.. - ISBN: 978-90-75359-07-7

Vindplaats Antwerpen: ro 3 roze

Deze handreiking gaat nader in op de rol van seksuele diversiteit binnen het beleid rond veiligheid op school en is bedoeld voor schoolleiders, veiligheids- en zorgcoördinatoren. In hoofdstuk 1 komen de feiten rond onveiligheid aan de orde. Ook de onzichtbare feiten: veel aspecten rond seksualiteit en seksuele diversiteit spelen zich immers onder de oppervlakte af. Hoofdstuk 2 gaat in op de signalen waarop schoolleiders kunnen letten. Hoofdstuk 3 adviseert wat schoolleiders, veiligheids- en zorgcoördinatoren aan de gesignaleerde knelpunten kunnen doen. In hoofdstuk 4 wordt beschreven hoe de schoolleiding het volledige team kan betrekken. In de bijlage werd een model uitgewerkt voor een systematische aanpak van diversiteitsbeleid: het DOEL-model.

Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 203 57 50

docatlas@provincieantwerpen.be

Documentatiecentrum Atlas Turnhout

Warandestraat 42
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be